

Zaaknummer : 1176896
Team : Welzijnszaken Heemstede
Portefeuillehouder : S.A. de Wit-van der Linden
Openbaarheid : Actief openbaar

ONDERWERP

Collegebericht: Informatie over het Gezond en Actief Leven Akkoord en het Integraal Zorgakkoord

Aanleiding

Meer aandacht, meer geld en samenwerking voor een gezondere samenleving. Dat is het doel van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) dat is ondertekend door het ministerie van Volksgezondheid, welzijn en sport, de VNG, Zorgverzekeraars Nederland en GGD GHOR Nederland. In het akkoord zijn afspraken vastgelegd om samen te werken aan meer gezondheid, preventie en een sterke sociale basis. In de periode 2023-2026 stijgt het totale bedrag voor lokale preventieactiviteiten, gezondheidsbevordering, sociale basis en sport en bewegen naar ongeveer € 300 miljoen per jaar. Daarvan is 2/3^e deel structureel. Bovendien is in het Integraal Zorgakkoord (IZA) afgesproken dat er jaarlijks € 150 miljoen beschikbaar is voor plannen om de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden.

In dit collegebericht informeren wij u op hoofdlijnen over de consequenties van GALA en IZA voor Heemstede.

Wat betekent GALA voor Heemstede?

In het GALA is afgesproken hoe we in 2040 en daarna gezonde generaties bereiken met weerbare gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een sociaal en fysiek gezonde leefomgeving. Met GALA kunnen gemeenten voor 16 onderdelen aanspraak maken op subsidie van het rijk. Sommige onderdelen zijn nieuw en betekenen dus ook nieuw geld.

Om aanspraak te kunnen maken op de subsidiegelden moet de gemeente voor 30 september 2023 een integraal plan opstellen met daarin aandacht voor:

- De (samenhang tussen) de doelen en de afgesproken acties in het GALA. Met speciale aandacht voor de vraag hoe de (wijken met) mensen met gezondheidsachterstanden te bereiken;
- De verbinding met lokale aanpak in het sociale en fysieke domein;
- Samenwerkingsafspraken met lokale partijen (binnen een preventie- en of sportakkoord waar dit aan de orde is);
- De verbinding met de lokale nota gezondheidsbeleid;
- De inzet van de advies- en kennisfunctie van de GGD;
- De betrokkenheid van bewoners en bewonersinitiatieven.

In onderstaande tabel een overzicht van de gelden die voor Heemstede beschikbaar zijn. De drie hoofdthema's zijn met kleur zichtbaar gemaakt:

1. Sport en bewegen (groen)
2. Gezondheid en sociale basis (geel)
3. Kennis en samenwerking (oranje)

In de eerste kolom staan de bedragen die in 2022 via afzonderlijke subsidieregelingen beschikbaar waren.

Onderdeel	2022	2023	2024	2025	2026*
Lokaal Sportakkoord	20.000	13.684	13.683	13.683	10.521
Combifuncties	116.836	94.206	94.205	94.205	91.007
Lokaal preventieakkoord	20.000	20.000	0	0	0
Terugdringen gezondheidsachterstanden	0	21.052	21.051	21.051	21.042
Kansrijke start	7.500	15.789	16.841	16.841	21.042
Mentale gezondheid	0	7.368	5.263	5.263	0
Aanpak overgewicht	0	18.420	18.419	18.419	0
Valpreventie	0	54.208	49.997	49.997	51.553
Leefomgeving	0	10.526	10.526	10.526	0
OKO&vroegsignalering alcoholproblematiek	0	2.631	2.631	2.631	0
Versterken sociale basis	0	38.419	37.892	37.892	28.407
Mantelzorg	0	10.526	10.526	10.526	9.469
1 tegen eenzaamheid	0	10.526	10.526	8.421	0
Welzijn op recept	0	5.789	9.999	12.105	14.203
Versterken kennisfunctie GGD	0	2.631	2.631	2.631	0
Coördinatiekosten regionale aanpak preven	0	9.368	7.684	7.684	0
TOTAAL	164.336	335.143	311.874	311.875	247.244

*Het bedrag dat in 2026 beschikbaar wordt gesteld is structureel.

Het college constateert dat sommige onderdelen van GALA niet structureel zijn, terwijl de verwachting is dat dit thema wel blijvend om inzet vraagt. Dit geldt bijvoorbeeld voor het vraagstuk overgewicht.

De middelen worden via één geldstroom beschikbaar gesteld (Brede Spuk) en de besteding moet jaarlijks via een SISA-verklaring verantwoord worden¹. Binnen de hoofdthema's mag geschoven worden met de gelden. In 2023 mag maximaal 20% van de subsidie worden meegenomen naar 2024. Dit geldt niet voor de jaren daarna. Reden hiervoor is dat de regeling in 2023 bekend is gemaakt, het plan nog niet gereed is en de besteding dus waarschijnlijk gaat achterlopen. Voor de jaren daarna wil het rijk de middelen die niet besteed zijn terug hebben.

¹ Methodiek SiSa: single information, single audit. Dit betekent eenmalige informatieverstrekking, eenmalige accountantscontrole. Deze verantwoording is onderdeel van de jaarrekening.

Welke stappen zijn er al gezet en volgen nog?

Voor 2023 zijn de subsidiegelden aangevraagd. Dit is een administratieve handeling. De komende maanden wordt gewerkt aan het integrale plan dat voor 30 september 2023 moet worden ingediend. Het college is bevoegd om het plan vast te stellen en de middelen voor de periode 2024-2026 aan te vragen. Vooralsnog gaan wij er vanuit dat GALA ruimte biedt om ons preventiebeleid te versterken en te verdiepen. Daarnaast is het een erkenning van de inzet die wij op diverse onderdelen al doen en kunnen we GALA-middelen hiervoor gebruiken. Bij het opstellen van de begroting voor 2024 zullen wij dit meenemen.

N.B.

Meerdere thema's uit GALA zijn onderdeel van het Beleidsplan Sociaal Domein 2019-2023. Dit beleidsplan wordt in 2024 geactualiseerd en vervolgens aan de raad ter vaststelling voorgelegd.

Wat betekent IZA voor Heemstede?

Met de ondertekening van het IZA hebben de gemeenten getekend voor afspraken die gemeentelijke inzet en verantwoordelijkheid betreffen zoals preventie en het verbeteren van de samenwerking tussen de eerstelijnszorg en het sociaal domein.

Met de GALA-middelen worden gemeenten gefaciliteerd om invulling te geven aan de afspraken. Naast deze middelen is er ook € 3 miljoen beschikbaar voor het opzetten van een **regionale preventie infrastructuur** in Zuid- en Midden-Kennemerland en is er toegang tot **IZA-transformatiemiddelen** (€ 28 miljoen voor Zuid- en Midden-Kennemerland tot 2026).

Regionale preventie infrastructuur

Gemeenten en zorgverzekeraars/zorgkantoren richten zich vaak op dezelfde groepen inwoners en thema's. Denk aan ouderen, chronisch zieken of mensen met overgewicht. Met een goede preventie infrastructuur ontstaan en werken organisaties uit preventie, zorg en het sociale domein gemakkelijk samen aan de gezondheid van inwoners. Onderdelen van de preventie infrastructuur zijn:

- Organisatie en coördinatie van de regionale samenwerking met zorgverzekeraars, zorgkantoren en zorgaanbieders op basis van de regionale samenwerkingsagenda of het regioplan.
- Structurele inzet (organisatie, coördinatie, bemensing) op de netwerksamenwerking van het sociaal domein met in ieder geval de ggz, de eerstelijnszorg en de huisartsenzorg.
- Structurele inzet op de coördinatie en organisatie van de in IZA afgesproken domein overstijgende keteninterventies (waaronder valpreventie bij ouderen, welzijn op recept, aanpak overgewicht bij

kinderen, gecombineerde leefstijlinterventie bij volwassenen, kansrijke start).

- Inrichten en bemensen van een dekkend netwerk van laagdrempelige steunpunten in de regio voor mensen met psychische kwetsbaarheid.
- Regionaal stimuleren van de inzet van eHealth toepassingen, anonieme hulplijnen en vormen van digitale/hybride zorg.

IZA-transformatiemiddelen

Eén van de afspraken uit het IZA is dat zorgaanbieders, zorgprofessionals, patiëntenorganisaties, zorgverzekeraars en gemeenten samen plannen maken voor zorgtransformaties. Daarbij kan gedacht worden aan transformatieplannen die bijvoorbeeld bijdragen aan de versterking van de samenwerking binnen de regio of tussen eerstelijnszorg en ziekenhuizen. Of bijvoorbeeld een ziekenhuis dat wil omvormen naar een gezondheidscentrum. VWS ondersteunt dit met de transformatiemiddelen.

Voordat zorgaanbieders, zorgprofessionals, patiëntenorganisaties, zorgverzekeraars en gemeenten aan de slag kunnen met plannen voor impactvolle transformaties moet er een regiobeeld, een analyse van vraag en aanbod zorg en een regioplan (prioritaire opgaven en aanpak) worden gemaakt. Het initiatief voor onze regio ligt hiervoor bij Zilveren Kruis (marktleider zorgverzekeraar) en de gemeente Haarlem (gemandateerde gemeente). Uiteraard in afstemming met de overige gemeenten en de GGD.

Wij zullen de raad via de reguliere P&C cyclus informeren over de voortgang van IZA en GALA. Het integrale plan voor GALA zal ter kennisname naar u worden gestuurd.